

Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi
Journal of Sports and Performance Researches

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuspd>

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi/Received: 16.05.2020

Kabul Tarihi/Accepted: 03.03.2021

DOI: 10.17155/omuspd.738481

SPOR BİLİMLERİ ALANINDAKİ ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİNE GÖRE LİSANSÜSTÜ EĞİTİMDE KALİTE YÖNETİMİ: NİTEL BİR ÇALIşMA

Selman AKSARI^{1*}

Yunus Emre KARAKAYA²

¹Emniyet Genel Müdürlüğü, Darende İlçe Emniyet Müdürlüğü, Malatya Türkiye

²Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Elazığ Türkiye

ÖZET

Kalite, farklı ihtiyaç ve beklentiler doğrultusunda şekillendirilebilen, bireyin eğitim düzeyine, sosyal statüsüne, kültürel değerlerine ve ekonomik koşullarına bağlı olarak değişebilen öznel bir kavramdır. Hizmet veren kurum ve kuruluşların en büyük amacı, memnuniyeti sağlamak olup, bir eğitim kurumunun ürün ve hizmetlerinden yararlanan öğrenciler için kalite çok önem taşımaktadır. Türkiye’de üniversite sayısının artmasıyla birlikte, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin lisansüstü eğitimle alakalı sorunlarının olduğu görülmektedir. Farklı bilim alanlarında olduğu gibi spor bilimleri alanında da bu sorunlar yaşanmaktadır. Yapısal, nicel yetersizlikler ve spor bilimleri eğitiminin farklı enstitülerde verilmesi gibi sorunlar örnek verilebilir. Bu araştırmada, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dallarında görev yapan öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda, lisansüstü eğitimde kalite yönetimi ortaya konulmuştur. Araştırmadaki veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanmış 5 sorunun yer aldığı bir görüşme formuyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler, içerik analizi tekniğiyle analiz edilmiş ve verilerin çözümlenmesinde bilgisayar destekli nitel veri analizi yapılmıştır. Verilerin analizi ve çıkan durumun modellenmesi ise lisanslı QSR NVIVO-10 programıyla yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretim elemanlarının görüşlerine göre enstitü memnuniyetlerinin düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Lisansüstü eğitimin kalitesi ve performansının artırılması için bu araştırmada verilen öneriler üst kurullarda ve üniversite birimlerinde değerlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kalite, kalite yönetimi, lisansüstü eğitim, spor bilimleri

QUALITY MANAGEMENT IN POSTGRADUATE EDUCATION ACCORDING TO THE PERCEPTIONS OF ACADEMICS IN THE FIELD OF SPORTS SCIENCES: A QUALITATIVE STUDY

ABSTRACT

Quality is a subjective concept that can be shaped in line with different needs and expectations and it may change depending on individuals’ education levels, social statuses, cultural values and economic conditions. The greatest aim of institutions and establishments that provide services is to ensure satisfaction while quality is very important for students who benefit from the products and services of an educational institution. With the increase in the number of universities in Turkey, it is observed that academics and students have problems about postgraduate education. Just as in other fields of science, such problems are also experienced in the field of sports sciences. These problems can be stated as structural problems, quantitative insufficiencies and providing the education of sports sciences in different institutes. In this study, quality management in post graduate education was revealed according to the perceptions of academics who serve in the departments of physical education and sports. The data in the study were collected by a 5-item interview form, which was developed by the researcher. The collected data were analyzed by content analysis method while in the analyses of the data, computer-driven qualitative (QSR NVIVO-10) data analyses were conducted. In the conclusion of the study, it was determined that according to the perceptions of the academics, the institute satisfaction was at low levels. To increase the quality and performance of postgraduate education, the suggestions presented in this study should be evaluated by supreme boards and university units.

Keywords: Post graduate education, quality, quality management, sports sciences

*Yazışmadan sorumlu yazar: Yunus Emre KARAKAYA, emrekarakaya@firat.edu.tr

Bu araştırma, Doç. Dr. Yunus Emre KARAKAYA danışmanlığında, Selman AKSARI’nın yürüttüğü yüksek lisans tezinden üretilmiş ve Fırat Üniversitesi BAP (BSY. 18.02) tarafından desteklenmiştir.

GİRİŐ

Her örgüt, kendi alanında diğer örgütlerle rekabet edebilmek ve zamana uyum sağlamak için sürekli kendini geliştirerek, dinamik bir organizasyon içinde olmak zorundadır. Sürekli olarak gelişen ve değişen toplum ihtiyaçlarına cevap veren örgütler ilerleyebilir. Etkili, yaratıcı, vizyoner, güçlendirilmiş, bilgili ve öncü liderlerin rehberliğinde yöneticilerin bulunması, üniversite yönetiminde karşılaşılan çeşitli sorunları ortadan kaldırmak ve eğitimin sürekliliğini sağlayarak geliştirmek için hayati önem taşımaktadır (Alabaş ve ark., 2012).

Kalite olgusu, çok yeni bir kavram olarak tanımlansa bile, antik çağlardan beri önem verilen bir konu olup insanlar tarafından sıklıkla ifade edilen bir kavramdır. Üretilen mal ve hizmetlerin kalitesini, verimlilik oranını, güvenilirliği ve bunları üretmek için kaynakların en verimli kullanımını içermektedir (Hoşgörür, 1997).

Toplam kalite yönetimi ile ilgili birçok tanım bulunmaktadır. Bunlardan bazıları incelendiğinde, üstün kalite ve mükemmellik olarak da ifade edilmektedir. Mevcut bir organizasyonun tüm çalışanlarının katılımı ile süreçleri, ürünleri ve hizmetleri sürekli iyileştirerek, niteliksel ürün ve hizmeti yaratmaya çalışan iç ve dış müşterilerin kalite gereksinimlerini karşılamayı hedefleyen ve müşteri tarafından tanımlanan yapıdır (Şişman, 1998). Kaliteye odaklanan ve uzun vadede kendi personeli ve toplumu için müşteri memnuniyetini sağlamayı hedefleyen toplam kalite yönetimi, tüm personelin katılımına dayanmaktadır (Ersen, 1997).

Toplam kalite yönetimi, geleneksel eğitimin, eğitim sisteminin geliştirilmesinde ve personelin toplumun beklentilerine cevap verecek şekilde eğitilmesinde uygun bir anlayıştır. Eğitim sisteminin gelişimi, ülkenin üretiminin artması ve kalite standartlarının elde edilmesi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Bozan, 2012). Türk Eğitim Sisteminde gerçekleştirilen değişim girişimlerinde beklenecek en önemli değişiklik, toplam kalite yönetimi kavramının uygulanmasıdır. Bu hedef/hedefler gerçekleşirken birçok yeni problemi de beraber getirecektir. Eğitim sisteminde liderler ve toplam kalite yönetimi kavramını zaman içinde benimseyen çalışanlarla daha verimli sonuçlar elde etmek mümkün olacaktır (Şaşmaz ve ark., 2012).

Günümüz toplumunda insanlar, kişisel ve mesleki gelişime uyum sağlama, akademik kadro, ilgili bilim alanında uzman hale gelme, profesyonel tatmini sağlama, yeni iş fırsatları edinme, çalışmalarını teşvik etme ve finansal gelir elde etme gibi birçok amaç için lisansüstü eğitime başvurumaktadırlar (Alabaş ve ark., 2012; Turhan ve Yaraş, 2013). Tüm eğitim seviyelerinde olduğu gibi, lisansüstü eğitim de bir program dâhilinde yürütülmekte olup, lisansüstü eğitime olan talep de bu eğitim programlarının değerlendirilmesini gerektirmektedir

(Karaman ve Bakırcı, 2010). Toplum, üniversitelerin öğrenme verilerinde daha şeffaf olmasını ve daha fazla sorumluluk almasını beklemektedir. Bu sebeple, bir eğitim kurum/kuruluşunun, öğrencilerin katılımını sağlamak için akademik, kişilerarası ve program içeriklerini toplam kalite çerçevesinde oluşturması önem taşımaktadır (Pike ve ark., 2011).

Lisansüstü eğitim, bilim adamı yetiştirme ve ulusal/uluslararası bilim stratejilerinin yürütülmesindeki önemli faktörlerden biridir. Ana amacı, bilgiyi üreten, kullanan, eleştiren bir düşünce yapısıyla sorun çözebilecek nitelikteki insan gücünü eğitmektir (Alhas, 2006). Lisansüstü eğitim sürecinde, lisansüstü öğrencilerin kendi alanlarında elde ettiği bilgileri kullanabilmek, problemlere nicel ve nitel araştırma metotlarını kullanarak çözümler ortaya koymak, bilişim teknolojilerini ileri seviyede kullanmak ve araştırma yapmaya yönelik beceriye sahip olmak, özgün bir araştırma ortaya koymak, kabul gören bir metodu farklı bir alana uygulamak gibi becerilerde yeterlik elde etmeleri beklenmektedir (Aslan, 2010). Lisansüstü eğitimdeki araştırmalar, entelektüel sermayenin oluşmasında, birikim içerikli bir karakter taşımaktadır (Dilci, 2009).

Türkiye’de lisansüstü eğitim tarihi incelendiğinde, 1970 yılına kadar 3-4 yıl arası eğitim (doktora programları) şeklinde tek aşamada uygulanmıştır. Doktora derecesi o yıllarda öğretim elemanı ve öğrenci ilişkisi olarak gerçekleştirilmiştir. İlk üniversitelerin (Ankara ve İstanbul Üniversitesi), o yıllarda Avrupa ülkelerindeki üniversitelerden gelen bilim insanlarının etkisi ve Avrupa ülkeleri ile ekonomik ilişkilerin daha yoğun olması sebebi ile Avrupa üniversiteleri model alınmıştır. Daha sonraki yıllarda ise üniversitelerin kurulmasında politik ve ekonomik ilişkilerin daha da yoğunlaştığı, Amerika’daki üniversite yapısı örnek alınmıştır. 1970 ile 1982 yılları arasında, lisansüstü eğitimde Amerikan sisteminin model alınmasıyla 1970 yılından itibaren tez hazırlama zorunluluğu getirilmiştir (Çakar, 1997; Dilci, 2009; Bozan, 2012). 1982 yılından sonra, lisansüstü eğitimin gerçekleştirilebilmesi için üniversitelerde enstitüler kurulmaya başlanmış ve lisansüstü çalışmaları lisansüstü eğitim-öğretim yönetmeliğine bağlanmıştır (Yılmaz, 2008; Karaman ve Bakırcı, 2010).

Yapılan bu araştırmada, üniversitelerde Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dallarında görev yürüten öğretim elemanlarının kalite yönetimine yönelik görüşleri ortaya konulmuştur. Ayrıca, “*Spor bilimleri alanında lisansüstü eğitimde yaşanan sorunlar nelerdir?*”, “*Spor bilimleri alanında lisansüstü eğitimde ihtiyaçlar nelerdir?*” ve “*Spor bilimleri alanında daha etkin bir lisansüstü eğitim modeli nasıl olmalıdır?*” gibi sorulara cevap bulunmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler sonucunda, spor bilimleri alanlarında lisansüstü eğitimde kaliteyi artırmak amacıyla öneriler sunulmuştur. Araştırmada ortaya konulan sonuçların alana

ve araştırmacılara katkı sunacağı düşünölmektedir. Araştırma sonuçlarının spor bilimleri alanındaki lisansüstü eğitim kurumlarına önemli kazanımları olacağı düşünölmektedir.

YÖNTEM

Bu araştırmanın evrenini, spor bilimleri alanında görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Örnekleme grubu ise Fırat Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Düzce Üniversitesi ve Sakarya Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dallarında görev yapan tesadüfi yöntemle seçilmiş 40 öğretim elemanından oluşmaktadır. Örnekleme seçiminde “*amaçlı örnekleme*” yöntemi kullanılmıştır. Öğretim elemanları konu hakkında bilgi sahibi olduğu düşünölen ve araştırmanın amacına en uygun yanıtı verebilecek kişiler arasından seçilmiştir (Miles ve Huberman, 1994; Yıldırım ve şimşek, 2006). Bu üniversitelerin örnekleme grubu olarak seçilmesinin nedeni, kolay ulaşılabilir olması ile alakalıdır.

Araştırmanın yürütölebilmesi için Fırat Üniversitesi Rektörlüğu Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu’ndan gerekli izin alınmıştır.

Araştırmaya katılan 40 öğretim elemanının demografik özellikleri şu şekildedir: Öğretim elemanlarının 35 (%87,5)’i erkek, 5 (%12,5)’i kadınlardan oluşmaktadır. Öğretim elemanlarının 17 (%42,5)’si Fırat Üniversitesi, 9 (%22,5)’u İnönü Üniversitesi, 4 (%10)’ü Düzce Üniversitesi ve 10 (%25)’u Sakarya Üniversitesi bünyesinde görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır.

Nitel olarak yapılan bu araştırmada, olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgu bilim araştırmalarında veri toplama aracı olarak en kullanılabılır tekniğin görüşme tekniği olduğu bilinmektedir (Starks ve Trinidad, 2007). Bu nedenle öğretim elemanlarının sorulara bildirdikleri cevaplara “*görüşme tekniği*” kullanılarak ulaşılmıştır (5 adet yarı-yapılandırılmış soru). Kullanılan görüşme formu araştırmacılar tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılarak geliştirilmiş ve alanında uzmanlar kişiler ile son değerlendirmeler yapıldıktan sonra kullanılabılır hale getirilmiştir. Verileri elde etmek amacıyla oluşturulan yarı-yapılandırılmış sorular aşağıdaki gibidir:

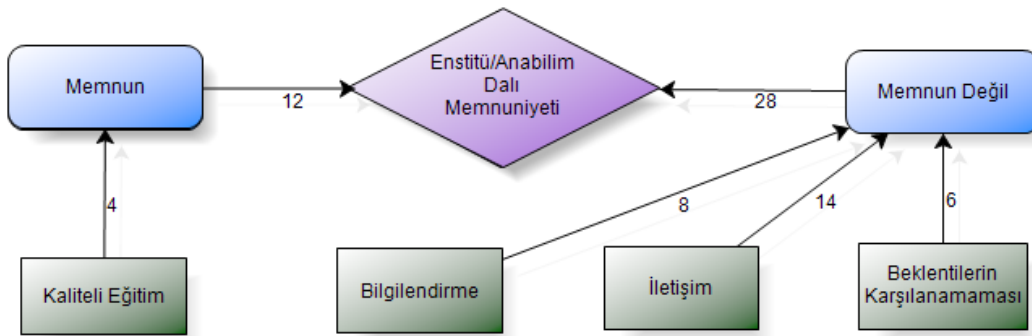
- *Öğrencinin enstitüye yönelik memnuniyetini nasıl görüyorsunuz?*
- *Enstitü’nün vermiş olduğu eğitimin öğrencinin kariyer gelişimindeki katkısı ne düzeydedir?*
- *Enstitü bünyesinde öğrencinin kişisel gelişimini sağlayacak imkanlar mevcut mudur?*
- *Öğrencinin profesyonel gelişiminde, Enstitü’nün rolü ve yetkinliği ne ölçüdedir?*
- *Enstitü ve Anabilim Dalı arasındaki iletişim ve koordinasyon sağlıklı mıdır?*

Araştırma grubuyla görüşmeler, ortalama 10 dakika sürmüş ve görüşmelerden verilerin elde edilmesi için ses kaydı ve not alma tercih edilmiştir. Veriler elde edildikten sonra, verilerin çözümlenmesi nitel içerik analiz süreçleri ile yapılmıştır. Araştırma grubunun görüşleri, ğretim elemanlarını temsilen ğretim elemanı 1 (A), ğretim elemanı 2 (A2), olarak kodlaması yapılmış ve bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Görüşmeler yapıldıktan sonra araştırma grubunun sorulara verdikleri cevapların içerik analizleri yapılmıştır. Elde edilen veriler öncelikle araştırmacılar tarafından derinlemesine okunmuş ve katılımcılar tarafından bildirilen görüşlerin içerikleri anahtar kelimelerle temalara ayrılmıştır. Yıldırım ve şimşek (2006)'te içerik analizini, temaların bulunması, verilerin kodlanması, tema ve kodların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması şeklinde ifade etmiştir. Verilerin analizi ve modellenmesi ise lisanslı QSR NVIVO-10 programından yararlanarak yapılmıştır (şekil 1, 2, 3, 4, 5).

BULGULAR

Araştırma kapsamında, ğretim elemanları ile yüz yüze görüşme yapılmış ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda görüşler temalar haline dönüştürülerek değerlendirilmesi yapılmıştır.

Öğretim elemanlarından, ğrenci enstitü memnuniyetini tespit etmek için “ğrencinin enstitüye yönelik memnuniyetini nasıl görüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu sorudan elde edilen verilere ilişkin temaları ve kategorileri gösteren model aşağıda verilmiştir (şekil 1).

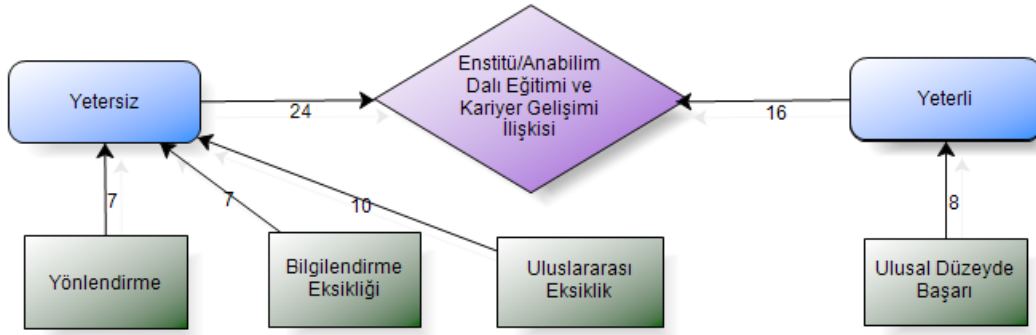
şekil 1. Öğretim elemanlarının enstitüye yönelik memnuniyetlerinin analizi

Öğretim elemanlarının enstitüye yönelik memnuniyetlerinde farklılık gözlemlenmiştir. Öğretim elemanlarının “Enstitü/Anabilim dalı memnuniyeti” temalı görüşleri, “memnun” ve “memnun değil” kategorilerine ayrılmıştır. “Memnun değil” kategorisinde (f=28); “yetersiz bilgilendirme (f=8)”, “iletişim problemleri (f=14)”, “beklentilerin karşılanamaması (f=6)” gibi ifadeleri kullanmışlardır. “Memnun” kategorisinde (f=12) ise ğretim elemanları “kaliteli eğitim (f=4)” ifadesini kullanmışlardır.

Öğretim elemanların bu soruya yönelik verdikleri bazı cevaplar aşağıdaki gibidir:

- **ÖA 1**, Zaman zaman bu konuyu lisansüstü öğrencilerimizle konuşuyoruz. Gayet memnun olduklarını ifade ediyorlar.
- **ÖA 2**, Öğrenciler lisans düzeyindeki bilgi yetersizliklerini lisansüstü eğitimde tamamlamaya çalışmaktadırlar. Ayrıca lisansüstü öğrencilerinin Anabilim Dalı Başkanlığına yönelik iletişim problemleriyle ilgili problemlerin olduğunu belirtmektedirler.

Öğretim elemanlarına "Enstitü'nün vermiş olduğu eğitimin öğrencinin kariyer gelişimindeki katkısı ne düzeydedir? Sorusu yöneltilmiştir. Bu sorudan elde edilen verilere ilişkin temaları ve kategorileri gösteren model aşağıda verilmiştir (Şekil 2).

Şekil 2. Öğretim Elemanlarının Enstitünün Verdiği Eğitime Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi

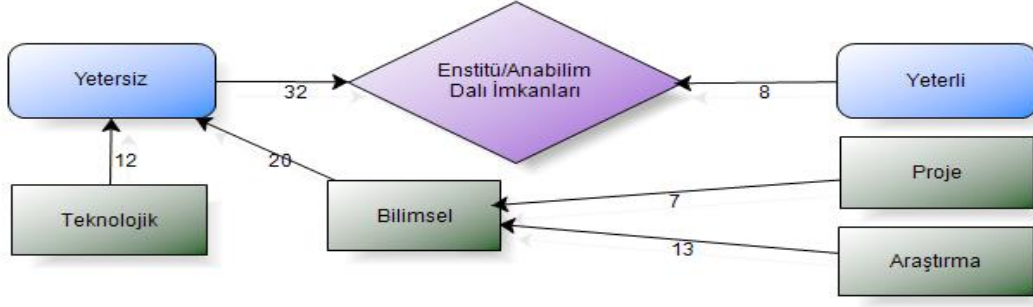
Öğretim elemanlarının "Enstitü/Anabilim dalı eğitimi ve kariyer gelişimi ilişkisi" temalı görüşleri, "yeterli" ve "yetersiz" kategorilerine ayrılmıştır. "Yetersiz" kategorisinde (f=24); "yönlendirme (f=7)", "bilgilendirme eksikliği (f=7)", "uluslararası eksiklik (f=10)" gibi ifadeleri kullanmışlardır. "Yeterli" kategorisinde (f=16) ise öğretim elemanları "ulusal düzeyde başarı (f=8)" ifadesini kullanmışlardır.

Öğretim elemanların bu soruya yönelik verdikleri bazı cevaplar aşağıdaki gibidir:

- **ÖA 5**, Lisansüstü öğrencilerin akademik başarılarına olumlu katkı sağlamaktadır.
- **ÖA 38**, Öğrencilerin kendi alanı veya ilgilendiği alanla ilgili yeterince ders mevcuttur. Kariyerini yönlendirecek eğitim olanakları mevcuttur.

Öğretim elemanlarına "Enstitü bünyesinde öğrencinin kişisel gelişimini sağlayacak imkânlar mevcut mudur?" sorusu yöneltilmiştir. Bu sorudan elde edilen verilere ilişkin temaları ve kategorileri gösteren model aşağıda verilmiştir (Şekil 3).

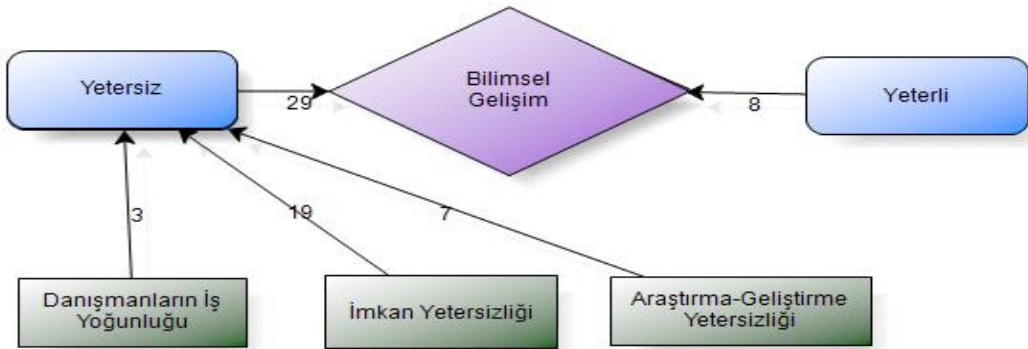
Şekil 3. Öğretim Elemanlarının Enstitünün Öğrencinin Kişisel Gelişimine Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi

Öğretim elemanlarının “Enstitü/Anabilim dalı imkânları” temalı görüşleri, “yeterli” ve “yetersiz” kategorilerine ayrılmıştır. “Yetersiz” kategorisinde (f=32); “teknolojik (f=12)”, “bilimsel (f=20)” gibi ifadeleri kullanmışlardır. “Bilimsel” kategorisinde alt kategoriler olarak “proje (f=7) ve “araştırma (f=13)” ifadeleri kullanılmıştır. “Yeterli” kategorisinde (f=8) ise öğretim elemanları “ulusal düzeyde başarı (f=8)” ifadesini kullanmışlardır.

Öğretim elemanlarının bu soruya yönelik bazı cevapları aşağıda verilmiştir:

- **ÖA 2**, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, özellikle sosyal alan çalışmasına ağırlık veren danışman öğretim elemanlarının araştırma alanlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu anlamda farklı anabilim dalları açılarak çözümler üretilebilir.
- **ÖA 30**, Enstitü bünyesinde akademik gelişim, uluslararası ilişkiler, kişisel gelişim, kongrelere katılım, sunum yapma, makale yazma, veri tabanlarını kullanma vb. desteklemeler ve yönlendirmeler.

Öğretim elemanlarına “Öğrencinin profesyonel gelişiminde, Enstitü’nün rolü ve yetkinliği ne ölçüdedir?” sorusu yöneltilmiştir. Bu sorudan elde edilen verilere ilişkin temaları ve kategorileri gösteren model aşağıda verilmiştir (Şekil 4).

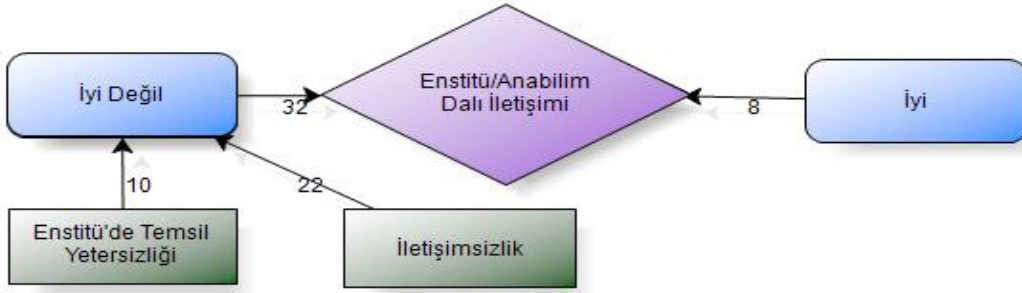
Şekil 4. Öğretim Elemanlarının Enstitünün Öğrencinin Profesyonel Gelişimine Sunduğu Katkı Düzeyine Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi

Öğretim elemanlarının “Bilimsel gelişim” temalı görüşleri, “yeterli” ve “yetersiz” kategorilerine ayrılmıştır. “Yetersiz” kategorisinde (f=29); “danışmanların iş yoğunluğu (f=3)”, “imkân yetersizliği (f=19)” ve “araştırma-geliştirme yetersizliği (f=7)” gibi ifadeleri kullanmışlardır.

Öğretim elemanlarının bu soruya yönelik verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir:

- **ÖA 7**, *Enstitü akademik süreçlerle ilgili ders kaydı, seminer, yeterlilik, tez önerisi, tez savunması gibi işleri sekreteryaya gibi yürütmekte olup, öğrencilerin, sektörel gelişimi, araştırma-geliştirme vb. gibi uygulamalarda yetersiz olduğunu düşünüyorum.*
- **ÖA 16**, *Enstitünün yetkinliği lisansüstü öğrencilerimizin gelişimine iyi düzeyde katkı sağlamaktadır.*

Öğretim elemanlarına “Enstitü ve Anabilim Dalı arasındaki iletişim ve koordinasyon sağlıklı mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Bu sorudan elde edilen verilere ilişkin temaları ve kategorileri gösteren model aşağıda verilmiştir (Şekil 5).

Şekil 5. Öğretim Elemanlarının Enstitü ve Anabilim Dalı Arasındaki İletişimin Düzeyine Yönelik Memnuniyetlerinin Analizi

Öğretim elemanlarının “Enstitü/Anabilim dalı iletişimi” temalı görüşleri, “iyi” ve “iyi değil” kategorilerine ayrılmıştır. “İyi değil” kategorisinde (f=32); “enstitüde temsil yetersizliği (f=10)” ve “iletişimsizlik (f=22)” gibi ifadeleri kullanmışlardır.

Öğretim elemanlarının verdikleri cevaplardan bazıları ise şu şekildedir:

- **ÖA 6**, *Enstitüsü ile Anabilim Dalı Başkanlığı arasındaki iletişim ve koordinasyon iyi durumdadır.*
- **ÖA 17**, *Enstitü'nün Anabilim Dalı Başkanlığı ile ilgili iletişim ve koordinasyon eksikliği çok net bir şekilde görülmektedir.*

TARTIŞMA

Araştırma sonucunda, elde edilen bulgulara yönelik değerlendirmeler şu şekildedir.

Öğretim elemanlarının görüşleri, öğrencilerin enstitüye yönelik memnuniyetlerinde farklılık olduğunu göstermiştir (Şekil 1). Yapılan diğer araştırmalar incelendiğinde ise araştırma sonuçlarına yönelik benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir (Yıldız, 2007; Alabaş ve ark., 2012; Tosun, 2012).

Öğretim elemanlarının enstitünün verdiği eğitime yönelik memnuniyetlerinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir (Şekil 2). Öğretim elemanlarının enstitünün vermiş olduğu eğitim öğrencinin kariyer gelişiminde bazı boyutlarda eksik kaldığını bildirmişlerdir. Tosun (2012) yaptığı çalışmada, bilgilendirme yetersizliğinin diğer unsurlardan daha yüksek olduğunu,

öğrencilerini bilgi yetersizliklerinde, enstitünün faaliyetlerini bilmedikleri görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretim elemanları, enstitünün öğrencinin kişisel gelişimine yönelik gerekli olan mevcut imkanlar yönünden yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçların yapılan diğer araştırmalarda da benzerlik gösterdiği belirlenmiştir (Yıldız, 2007; Alabaş ve ark., 2012; Tosun, 2012).

Araştırmaya katılan öğretim elemanları, öğrencinin kişisel gelişimine yönelik gerekli olan mevcut imkanlar yönünden enstitünün genelde yetersiz olduğunu belirtmişlerdir (Şekil 3). Yapılan diğer araştırmalar incelendiğinde de benzer sonuçlara ulaşıldığı tespit edilmiştir. Tosun (2012) çalışmasında, bu konudaki yetersizliğin temel sebebinin teknoloji merkezli olduğunu belirtmiştir. Yıldız (2007), Alabaş ve ark. (2012) ise yetersizliği, kişisel gelişime yönelik eğitim müfredatlarının oluşturulamaması şeklinde vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının enstitünün öğrencinin profesyonel gelişimine sunduğu katkı düzeyinin çoğunun yetersiz olduğunu belirtmişlerdir (Şekil 4). Özellikle öğrencinin profesyonel gelişiminde danışman eksenli yürütülen bir eğitimin olduğu ve enstitü bünyesinde araştırma-geliştirme çalışmalarının eksikliğinden kaynaklı yetersizliklerden bahsedilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının çoğu enstitü ve anabilim dalı arasındaki iletişimin iyi olmadığı ve enstitü yönetimi bünyesinde temsilde yetersizliklerin olduğunu vurgulamışlardır (Şekil 5). Bu sonuçların yine yapılan araştırmalarla benzerlik gösterdiği görülmüştür (Yıldız, 2007; Tosun, 2012).

Araştırmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre öğrencilerin enstitüye yönelik memnuniyet algılarında yetersizlik olduğu belirlenmiştir. Öğretim elemanlarının enstitünün öğrencinin kişisel gelişimine yönelik gerekli olan mevcut imkânlar yönünden yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Öğretim elemanları, enstitülerin öğrencinin profesyonel gelişimine sunduğu katkı düzeyinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle, öğrencinin profesyonel gelişiminde danışman eksenli yürütülen bir eğitimin olduğu ve enstitü bünyesinde araştırma-geliştirme çalışmalarının eksikliğinden kaynaklı problemlerin olduğu ifade edilmiştir. Yine öğretim elemanlarının enstitü ve anabilim dalı arasındaki iletişimlerde eksikliklerin olduğunu belirtmişlerdir.

Lisansüstü eğitimde, çoğu alanlarda olduğu gibi spor bilimleri alanında da sistemsel, kurumsal, eğitim programları, öğrenci niteliği gibi temalarda sorunlar gözükmektedir. Spor

bilimleri alanında, lisansüstü eğitimin bir yapısal yeniliğe ihtiyacının olduğu görölmektedir. Lisansüstü spor bilimleri alanının kalitesi ve performansının artırılması için araştırmalarda, raporlarda vb. ortaya konulan öneriler hayata geçirilmek durumundadır (Karakaya ve Karataş, 2017).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, spor bilimleri alanında lisansüstü eğitim sorunlarının gerçekçi bir kapsamda ortaya konulması ve sorunların çözümüne yönelik öneriler, eğitimin kalitesi ve performansının artırılması için ortaya konulan öneriler üniversite kurullarında çözüm bulmaya çalışılmalıdır. Araştırma sonuçlarına dayanarak, spor bilimleri alanında, lisansüstü eğitimin gelişmesine katkı anlamında aşağıdaki öneriler verilmiştir:

- Spor bilimlerinin bağılı olduğu enstitülerde eğitim kalite yönetim modeli uygulamasına geçilmelidir.
- Yeterli fiziki alt yapı imkânı olmayan mevcut üniversitelerde, yeterli altyapıya sahip olana kadar yeterlikleri olan diğer üniversitelerle birlikte lisansüstü eğitim verilmesi sağlanmalıdır. Bu bağlamda, kurum ve program açma kriterleri yeniden gözden geçirilmelidir.
- Öğretim elemanı gereksinimlerini karşılamak ve ulusal/uluslararası alanda yer alan üniversitelerin spor bilimleri alanındaki gelişmelerden ve yeniliklerden yararlanılmalıdır.
- Öğretim elemanlarından öğrencilere yeterince zaman ayırabilmeleri için ders yüklerinin azaltılmasına yönelik yeni kriterler belirlenmelidir.

KAYNAKLAR

- Alabaş, R., Kamer, S.T., & Polat, Ü. (2012). Öğretmenlerin kariyer gelişimlerinde lisansüstü eğitim: tercih sebepleri ve süreçte karşılaştıkları sorunlar. *E-International Journal of Educational Research*, 3(4), 89-107. doi:10.19160/E-IJER.59023
- Alhas, A. (2006). Lisansüstü eğitim yapmakta olan Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenlerinin lisansüstü eğitime bakış açıları (Ankara ili örneği). Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aslan, C. (2010). Türkçe eğitimi programlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin akademik öz-yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 87- 115.
- Bozan, M. (2012). Lisansüstü eğitimde nitelik arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(2), 177-187.
- Çakar, Ö. (1997). Fen Bilimleri Alanında Bilim Adamı Yetiştirme: Lisansüstü Eğitim. *TÜBA Bilimsel Toplantı Serileri*, 7, 65-75.
- Dilci, T. (2009). Eğitim bilimleri alanında yürütölen lisansüstü eğitiminin öğrenci ve öğretim elemanları görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Ersen, H. (1997). Toplam Kalite ve İnsan Kaynakları Yönetimi İlişkisi. İstanbul: Alfa Basım Dağıtım A.Ş.
- Hoşgörür, V. (1997). Eğitimde kalite ve yönetimi yaşadıkça. İstanbul: Eğitim Dergisi, 55.

- Karakaya, Y.E., & Karataş, B. (2017). Spor bilimlerinde lisansüstü öğretimin mevcut durumu ve ihtiyaçları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1469-1482. doi:10.24106/kefdergi.332493
- Karaman, S., & Bakırcı, F. (2010). Türkiye’de lisansüstü eğitim: sorunlar ve çözümler. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 94-114.
- Miles, M.B., & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Source Book* (2nd Edition). Calif.: SAGE Publications.
- Pike, G.R., Smart, J.C., Kuh, G.D., & Hayek, J.C. (2011). Educational expenditures and student engagement: When does money matter?. *Research in Higher Education*, 47(7), 847-872. doi:10.1007/S11162-006-9018-3
- Starks, H., & Trinidad, S.B. (2007). Choose our method: A comparison of phenomenology, discourse analysis, and grounded theory. *Qualitative Health Research*, 17(10), 1372-1380. doi: 10.1177/1049732307307031
- Şaşmaz, Ö.F., Yılmaz, T., & Güçlü, M. (2012). Öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik görüşlerinin analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 189-201.
- Şişman, M. (1998). Toplam kalite yönetiminin okula uygulanması. *Kamu Yönetiminde Kalite. I. Ulusal Kongresi*. Ankara: 26–27 Mayıs 1998.
- Tosun, M. (2012). Lisansüstü eğitimde kalite yönetimi: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde bir uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Turhan, M., & Yaraş, Z. (2013). Lisansüstü programların öğretmen, yönetici ve denetmenlerin mesleki gelişimine katkısı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 43(43), 200-218.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, S.M. (2007). Beden eğitimi ve spor yükseköğretiminde eğitim hizmetleri kalitesini etkileyen faktörler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15, 451-462.
- Yılmaz, R. (2008). Türkiye’de lisansüstü öğrenim için öğrenci seçimi: kara harp okulu savunma bilimleri enstitüsünde bir uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.